

Vážené kolegyně, kolegové,

slavnostní obřady, ceremonie, rituály... galerie starého umění a muzea jsou jich plny. Tu se obřadně klanějí králi či sultánovi, tam holdují cechy nebo stavy. Procesí, přísahy, obřadná roucha, trubači a víření bubnů, erby a heroldi. Staré doby milovaly ceremonie. Byly krásné i důležité. Tam, kde stát, moc a moc práva nebyly právě silné, byly slavnostní veřejné deklarace aktem symbolickým, a také závazným. Protože slib vázal a věrnost byla mezi ctnostmi na předním místě, i věrnost vlastnímu slovu. Na plátně zobrazujícím uzavření Vestfálského míru r. 1648 stojí velká skupina přísahajících mužů, přísahají však různě. Protestanti vztyčují pravicí s dvěma prsty, katolíci kladou ruku na bibli. Nikdo však nepochybuje, že přísaha platí. Neželme starých dob, dnes se máme lépe než kdykoliv předtím, alespoň zde ve Střední Evropě a doufejme, že to nějakou dobu vydrží. I bez těch obřadů, i bez tak vážného přístupu ke vlastnímu slovu a cti. Přesto si některé instituce tradiční ceremonie uchovaly, a ty působí i dnes na emoce silně, možná stejně silně jako v minulosti. Nemyslím ani tak na armádu, kde je dodržování rituálu spíše formou vykonávání řádu, který je pro vojsko nezbytný. Jsou to jistě církve, i když i ty, přestože se odvolávají na věčnost, cítily potřebu se alespoň částečně přizpůsobit době. A je to univerzita. Vznikla s vrcholem středověku v Itálii, Francii, záhy v Anglii, a jak civilizace a cena vzdělání postupovaly v Praze, Lipsku, Krakově... Na začátku to byla kolegia studentů, která si platila profesory, svými obřady zdůrazňovala příslušnost k obci akademických svobod a závazků. Na rozdíl od většiny jiných institucí si univerzity své slavnostní obřady ponechaly. Jsem rád, obřady se mi líbí, i když být jejich aktérem jsem nikdy netoužil, neodpovídají mému naturelu. Tento pocit se mi nedávno potvrdil. Prohlížel jsem si video z promoce, kde jsem poprvé vystupoval jménem univerzity jako její prorektor. Osmiletá Katka se mi uvelebila v klíně a já komentoval. Nejdříve za zvuku fanfár nastupovali absolventi. Načesané a vyčesané, oholeni a fousy zastřižené, vztyčené hlavy, hezké mladé dámy a pánové, černé taláry, příjemný pohled. Přeplněný sál plný rodičů, sourozenců, babiček... napjaté, potěšené výrazy v tvářích, slavnostní nálada byla hmatatelná. Uvědomil jsem si, že atmosféra je na promoci asi to nejhezčí, působila i na mě, přestože jsem ten den promoval čtyřikrát. Tvoří ji tradiční ceremoniál. Katce jsem vysvětloval – teď přichází pedel, nese znak fakulty, za ním důstojným krokem děkan s promotorem... Pak zaduly fanfáry, pedel se zlatým žezlem univerzity a za ním já, purpurový talár, límec z hranostaje, zlatá medaile na zlatém řetězu, červená čapka – způsobila to ta čapka? Nebo můj již zmíněný naturel? Katka se totiž začala hnízdit, a pak se nejistým hlasem zeptala: „Tati, kdo to je?“

Na Vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.  
předseda redakční rady